

Vigilància epidemiològica de la infecció pel VIH i la SIDA a Barcelona

© 2023 Agència de Salut Pública de Barcelona

Tots els drets reservats.

<https://www.aspb.cat/>

Aquesta publicació està sota una llicència Creative Commons

Reconeixement – No Comercial – No Derivades (BY-NC-ND)

<https://creativecommons.org/>

Vigilància Epidemiològica de la Infecció pel VIH i la SIDA a Barcelona. Informe anual 2021

Presidenta de l'Agència de Salut Pública de Barcelona i Regidora de Salut, Envel·liment i Cures de l'Ajuntament de Barcelona.

Gemma Tarafa i Orpinell

Gerenta de l'Agència de Salut Pública de Barcelona

Carme Borrell i Thió

Responsables de l'edició:

Patricia García de Olalla Rizo. Metgessa del Servei d'Epidemiologia

Marina García Suárez. Metgessa resident en el Servei d'Epidemiologia

Roser Clos Guix. Infermera del Servei d'Epidemiologia

Carle Pericas Escale. Metge del Servei d'Epidemiologia

Cristina Rius Gibert. Cap del Servei d'Epidemiologia

Informatització de les dades:

Roser Clos Guix

Processament i anàlisi de dades

Marina García Suárez, Javier Molero Calafell, Patricia García de Olalla Rizo

Equip d'Infermeria

Roser Clos Guix, , Eva Masdeu Corcoll, Miriam Ros Samsó, Raquel Rodríguez López, Ingrid Avellanes Gil, Lluïsa Estruga, Anna de Andrés i Aguayo, Pere Simón Vivan, Lluïsa Forns Cantón, Alba Artigas Baeza i Anna Hernandez Pineda.

Agents de Salut Comunitària:

Sayid Abdelkarim, Ileana Burcea, Oumar Diatta, Xiao Miao Lin, Jesús E. Ospina Valencia, Tahir Rafi, Omar Souane

Secretaria:

Carme Serrano Mejias

Entitats col·laboradores: Institut d'Investigació Biomèdica Sant Pau (IIB SANT PAU) i Centro de Investigación Biomédica en Red de Epidemiología y Salud Pública (CIBERESP)

Agraïments:

Volem agrair l'esforç de totes les persones que contribueixen a la vigilància i el control del VIH i la SIDA a la ciutats.

Cita recomanada: García de Olalla Rizo P, García Suárez M, Molero Calafell J, Clos Guix R, Pericas Escale C, Rius Gibert C. Vigilància epidemiològica de la infecció pel VIH i la SIDA a Barcelona. Informe 2021. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona; 2023.

Índex

Resum executiu	5
Resumen ejecutivo.....	6
Executive Summary.....	7
Introducció.....	8
Mètodes	9
Nous diagnòstics de VIH	10
Sida	28
Conclusions i recomanacions.....	39
Referències	41
Abreviatures i acrònims	42

Vigilància Epidemiològica de la infecció pel VIH i la SIDA a Barcelona

Resum executiu

El nombre de persones diagnosticades de VIH continua descendant a Barcelona. L'any 2021, 169 persones es van diagnosticar amb VIH. La taxa d'incidència per 100.000 habitants va passar de 13,9 en 2020 a 10,2 en 2021. La incidència va ser major entre els homes (18,5 casos per 100.000 habitants) que entre les dones (2,7 casos per 100.000 habitants). La ràtio home-dona va ser de 6,8. La mitjana d'edat al diagnòstic, va ser de 35,5 anys (35,2 en els homes i 36,1 en les dones) i el 66% de les persones recentment diagnosticades, van néixer a l'estranger.

La major part dels nous diagnòstics de VIH van correspondre a homes (86%) i la proporció més alta (86%) es va atribuir a les relacions sexuals entre homes, en el 12% dels casos al contacte heterosexual i el 2% a l'ús de drogues injectades. En les dones, l'única via de transmissió identificada van ser les relacions heterosexuals.

El 49% (homes: 49%; dones: 44%) dels nous diagnòstics de VIH es va realitzar amb retard, és a dir quan les persones tenien un recompte de CD4 menor de 350 cèl·lules/mm³ en el moment del diagnòstic.

L'estudi de contactes, solament, es va dur a terme en el 39% de les 169 persones diagnosticades de VIH (homes: 39%; dones: 35%).

Enguany es van diagnosticar 19 persones de SIDA, la qual cosa representa un descens del 40% respecte al 2020.

Resumen ejecutivo

El número de personas diagnosticadas de VIH continúa descendiendo en Barcelona. En 2021, 169 personas se diagnosticaron con VIH. La tasa de incidencia por 100.000 habitantes pasó de 13,9 en 2020 a 10,2 en 2021. La incidencia fue mayor entre los hombres (18,5 casos por 100.000 habitantes) que entre las mujeres (2,7 casos por 100.000 habitantes). La ratio hombre-mujer fue de 6,8. La mediana de edad al diagnóstico fue de 35,5 años (35,2 en los hombres y 36,1 en las mujeres) y el 66% de las personas recientemente diagnosticadas nacieron en el extranjero.

La mayor parte de los nuevos diagnósticos de VIH correspondieron a hombres (86%) y la proporción más alta (86%) se atribuyó a las relaciones sexuales entre hombres, en el 12% de los casos al contacto heterosexual y el 2% al uso de drogas inyectadas. En las mujeres, la única vía de transmisión identificada fueron las relaciones heterosexuales.

El 49% (hombres: 49%; mujeres: 44%) de los nuevos diagnósticos de VIH se realizó con retraso, es decir cuando las personas tenían un recuento de CD4 menor de 350 células/mm³ en el momento del diagnóstico.

El estudio de contactos, solamente, se realizó en el 39% de las 169 personas diagnosticadas de VIH (hombres: 39%; mujeres: 35%).

Este año se diagnosticaron 19 personas de SIDA, lo que representa un descenso del 40% respecto al 2020.

Executive Summary

In Barcelona, the total number of people newly diagnosed with HIV continued to decrease. In 2021, 169 people were diagnosed with HIV. The rate of HIV diagnoses per 100 000 population has declined from 13.9 in 2020 to 10.2 in 2021. The rate of HIV diagnoses was higher among men (18.5 per 100,000 population) than among women (2.7 per 100,000 population). The overall male-to-female ratio was 6.8. The median age at the time of diagnosis was 35.5 years (men: 35.2; women: 36,1), and 66% of people newly diagnosed were born outside Spain.

Most people diagnosed with HIV in 2021 were men (86%) and the highest proportion of new diagnoses (86%) were attributed to sex between men. Heterosexual contact accounted for 12% of cases and injecting drug use for 2%. In the women the transmission were attributed to heterosexual contact.

Late diagnosis remains common, with 49% (men: 49%; women: 44%) of persons diagnosed in 2021 having a CD4 cell count below 350 cells/mm³ at diagnosis.

Out of the 169 newly diagnosed HIV, 39% were offered partner notification (men: 39%; women: 35%)

This year, 19 people were diagnosed with AIDS. The rate of AIDS diagnoses per 100 000 population has declined by 40% compared to 2021

Introducció

A Barcelona, la SIDA és una malaltia de declaració obligatòria individualitzada des de l'any 1987, mentre que la infecció pel VIH ho és des de juny de 2010. Totes dues formen part del sistema de malalties de declaració obligatòria i brots epidèmics de la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya¹.

Mentre que les dades recollides al registre de la SIDA proporcionen informació sobre les etapes més avançades de la infecció, les recollides al de VIH ofereixen una bona aproximació a la incidència de la infecció. Tot dos sistemes faciliten informació molt útil a fi d'avaluar l'efectivitat de la teràpia antiretroviral i l'impacte dels programes de prevenció i control de la infecció que es porten a terme a la ciutat.

En aquest informe es presenta una visió general de l'epidèmia de VIH a Barcelona mitjançant l'anàlisi de les dades recollides pel sistema de vigilància epidemiològica.

Objectius principals

1. Quantificar els nous diagnòstics d'infecció pel VIH i de la SIDA.
2. Descriure les característiques epidemiològiques de les persones recentment diagnosticades d'infecció pel VIH i les de les persones diagnosticades de SIDA.
3. Descriure la tendència dels nous diagnòstics d'infecció pel VIH i de SIDA durant el període 2013-2021.

Mètodes

Els casos que s'inclouen en els registres compleixen els criteris de definició de cas de les malalties de declaració obligatòria².

En aquest document s'ha realitzat una anàlisi descriptiva de les característiques epidemiològiques de les persones residents a Barcelona i diagnosticades de VIH i/o de SIDA l'any 2021. També, es descriu la tendència dels nous diagnòstics de VIH i dels casos de SIDA entre els anys 2013 i 2021.

Per a calcular la incidència s'han utilitzat les dades de població del cens municipal de l'any corresponent³. Les taxes per barris segons l'índex de renda familiar disponible per càpita (IRFD), s'han calculat agrupant els barris que compartien el mateix rang de renda segons l'IRFD. L'índex actua com a indicador de la renda de les persones residents als diferents barris i mostra una fotografia de les desigualtats socials referides a un valor mitjà de la ciutat⁴. Les taxes d'incidència dels barris s'han estratificat en tres nivells de renda (baixa i molt baixa, mitjana i alta i molt alta).

Els països de naixement es van agrupar segons una adaptació de la classificació d'ONUSIDA⁵

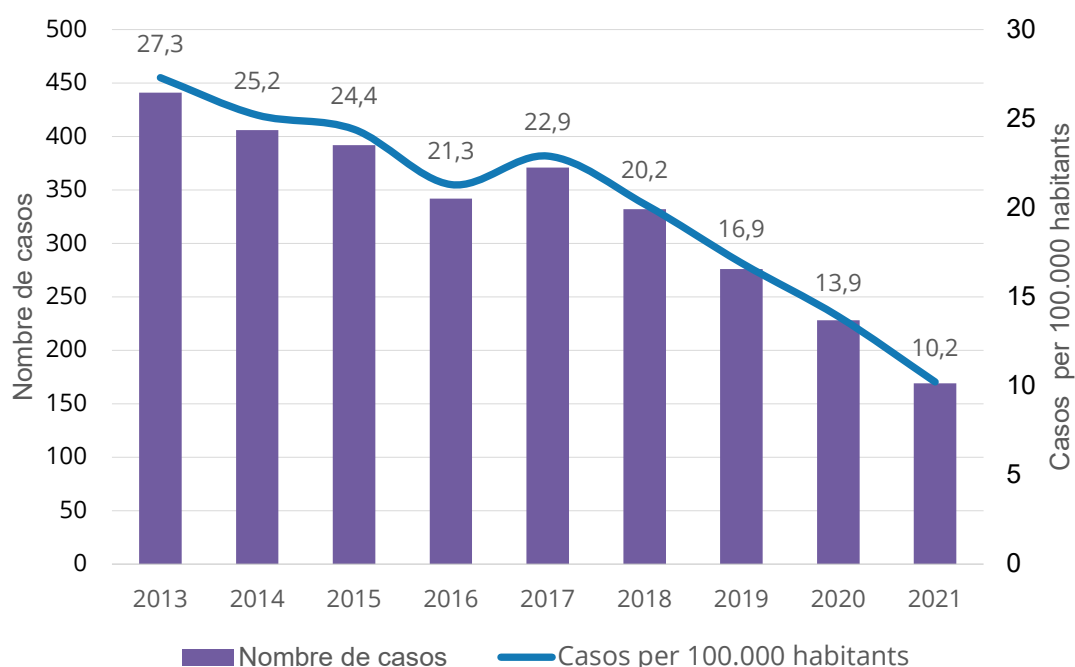
Es va considerar retard diagnòstic de la infecció pel VIH (RD) quan el recompte de limfòcits T CD4 va ser menor de 350 cels/ μ l o quan el diagnòstic de la SIDA s'havia realitzat en els tres mesos posteriors al diagnòstic de VIH, independentment del nivell de CD4⁶.

Nous diagnòstics de VIH

L'any 2021, es van notificar 169 nous diagnòstics de VIH dels quals 100% eren residents a Barcelona, el que representa una taxa d'incidència de 10,2 casos per 100.000 habitants i un decrement del 26,6% en relació al 2020 (figura 1).

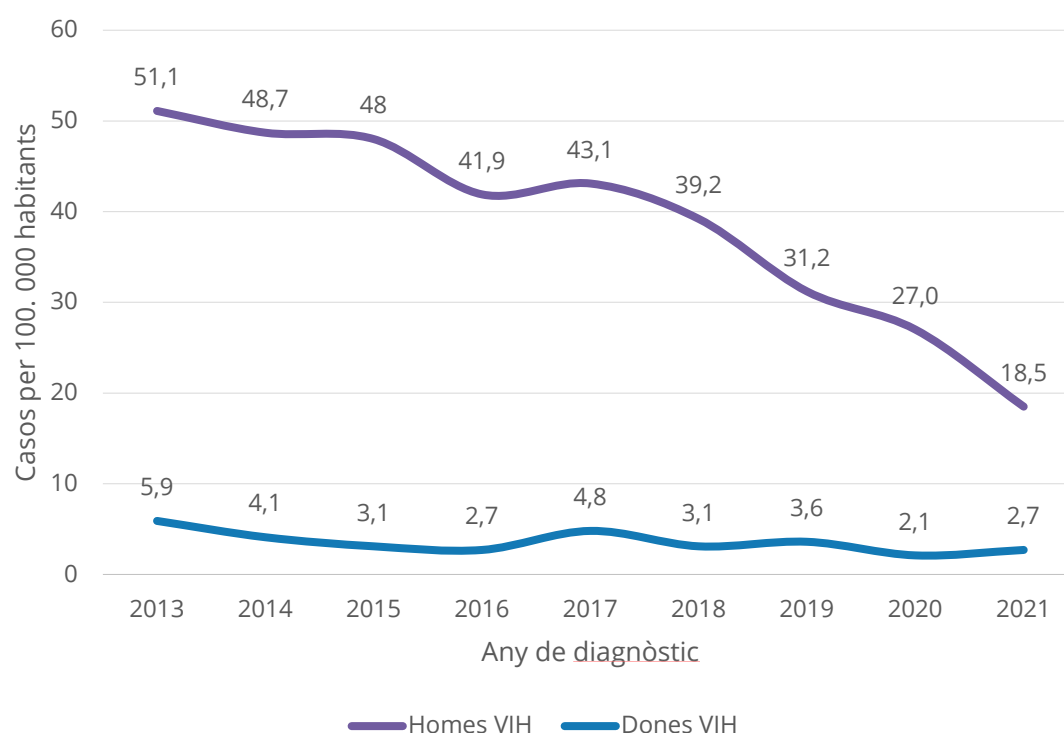
Figura 1. Nombre i casos per 100.000 habitants de nous diagnòstics de VIH. Barcelona, 2013-2021

Edat i sexe

Els homes van suposar el 86,4% (146) dels nous diagnòstics de VIH; els altres 23 casos eren dones; aquest any no s'han notificat casos en persones trans. Les taxes d'incidència per a homes i dones van ser de 18,5 i 2,7 casos per 100.000 habitants, respectivament, amb un decrement del 31,5% en els homes i un increment del 28,6% en les dones (figura 2). La raó home/dona va ser de 6,8.

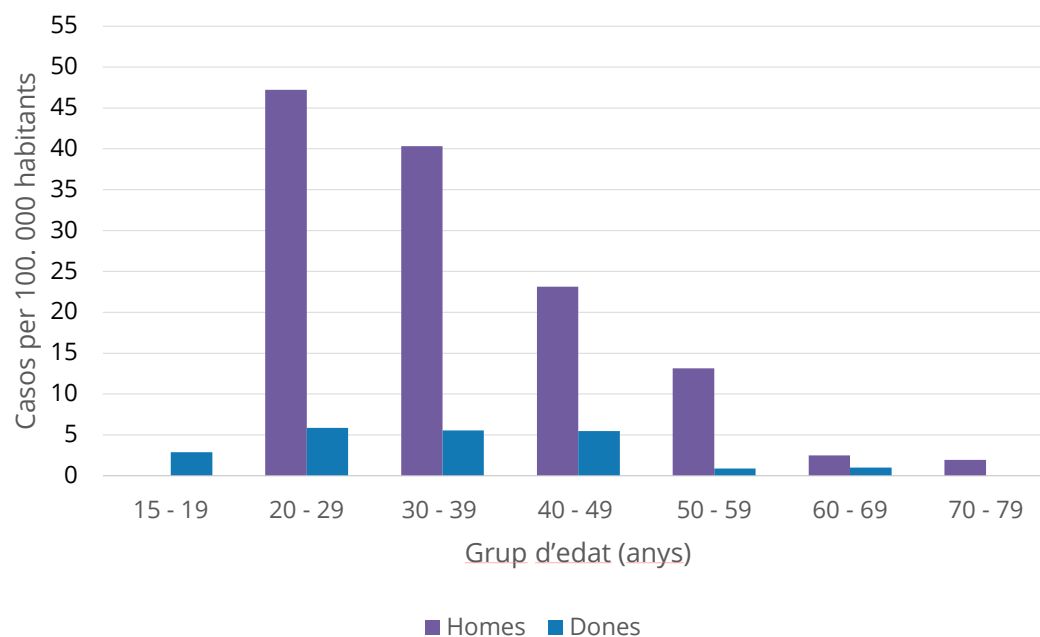
Figura 2. Nous diagnòstics de VIH per 100.000 hab. segons sexe. Barcelona, 2013-2021

La mediana d'edat al diagnòstic va ser de 35,5 anys (35,2 anys en els homes i 36,1 en les dones). Els homes tenien entre 20 i 62 anys i les dones entre 18 i 66 anys. Tant en homes com en dones, la taxa d'incidència més elevada es va observar en el grup d'edat dels 20 als 29 anys (figura 3).

Globalment, el 7,1% (12) de les persones diagnosticades tenia entre 15-24 anys. En aquest grup, només un individu era menor de 20 anys al moment del diagnòstic. El 32,5% (54) de les persones diagnosticades tenia entre 20-29 anys i el 67,5% (114) eren menors de 40 anys.

Figura 3. Nous diagnòstics de VIH per 100.000 hab. segons edat i sexe. Barcelona, 2021

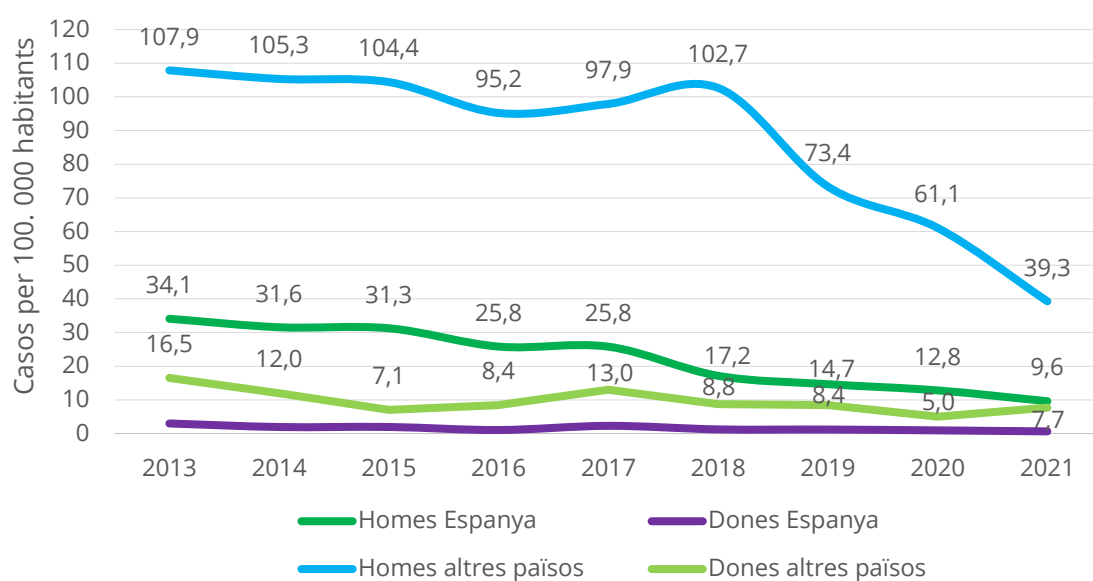
Lloc de naixement

El 33,7% (57) de les persones recentment diagnosticades van néixer a Espanya, el que representa una taxa de 4,9 casos per 100.000 habitants (9,6 casos en els homes i 0,6 casos en les dones) (figures 4 i 5).

Figura 4. Nous diagnòstics de VIH segons lloc de naixement. Barcelona, 2013-2021

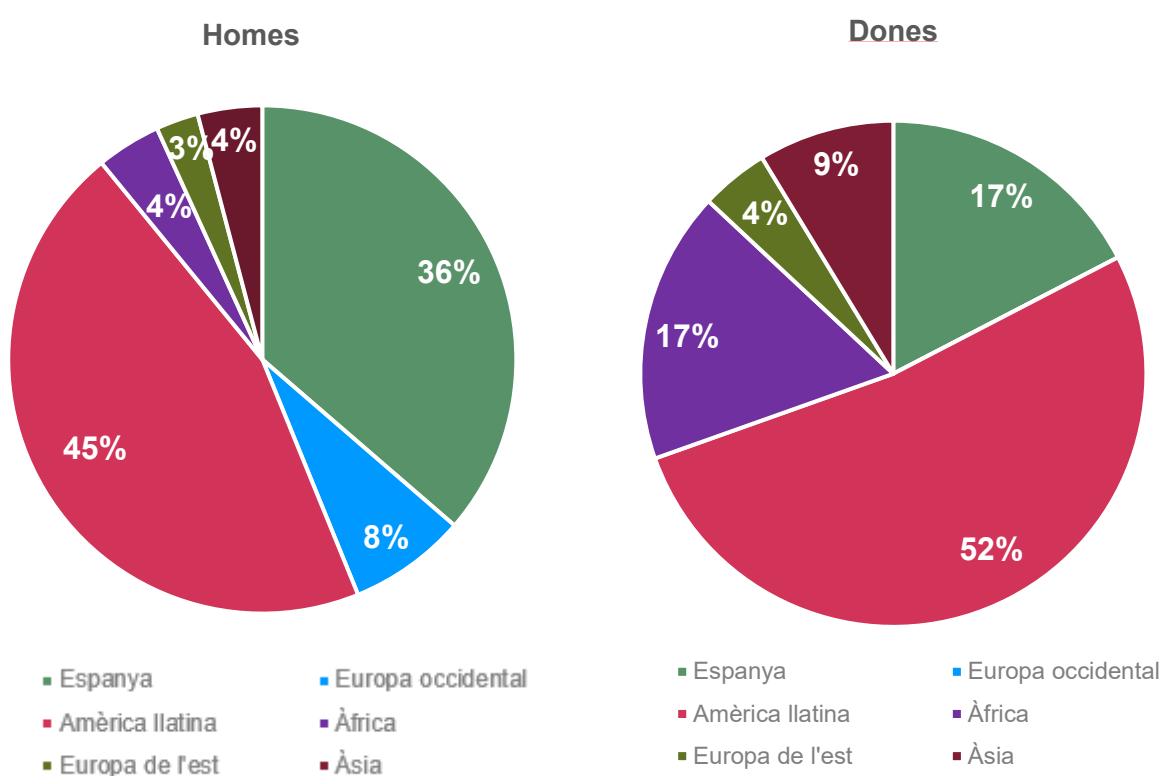

Figura 5. Nous diagnòstics de VIH per 100.000 habitants segons lloc de naixement i sexe. Barcelona, 2013-2021

Pel que fa a la regió de naixement dels 93 homes i de les 19 dones nascudes fora d'Espanya, el 45,2% (66) dels homes van néixer a Amèrica Llatina i Carib, el 7,5% (11) a Europa occidental i Nord Amèrica, el 4,1% (6) van néixer a Àfrica, 4,1% Àsia (6), i el 2,7% (4) a Europa de l'est. Entre les dones, 52,2% (12) van néixer a Amèrica Llatina i Carib, 21,7% (5) a l'Àfrica, el 4,3% (1) a Àsia i el 4,3% (1) a Europa de l'est. No s'han notificat casos a Europa occidental ni a Nord Amèrica (figura 6).

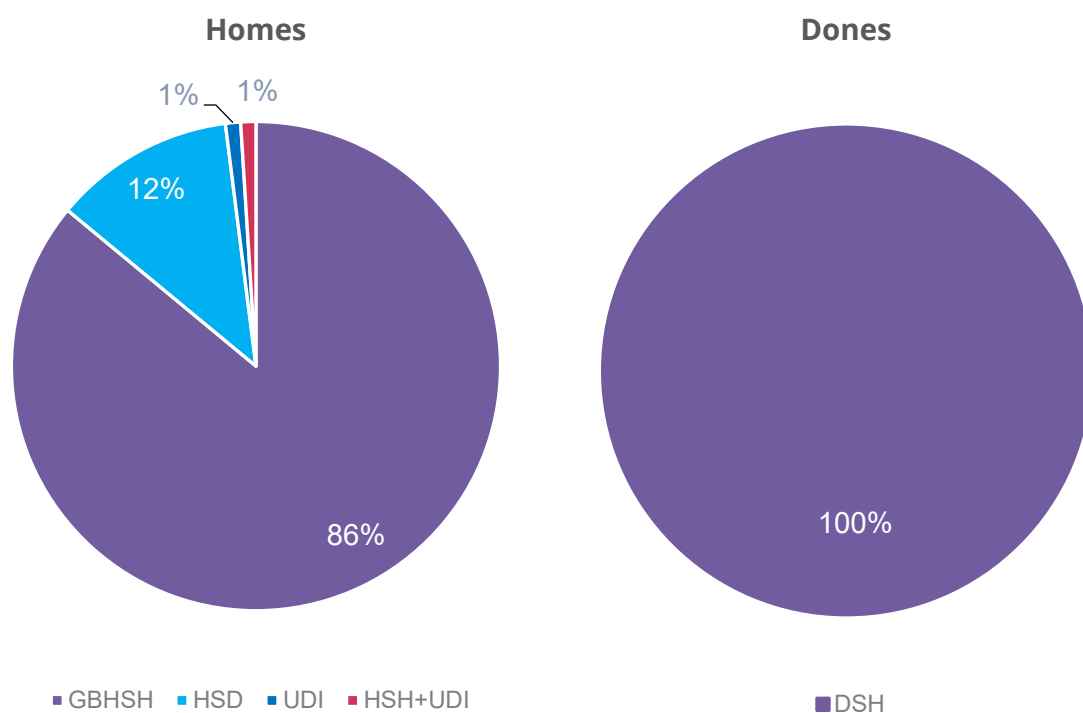
Figura 6. Nous diagnòstics de VIH segons regió de naixement. Barcelona, 2021

Transmissió

La via de transmissió es va identificar en el 97,0% (164) dels nous diagnòstics de VIH. Tant en homes com en dones, les relacions sexuals desprotegides continuen sent la via més freqüent de transmissió. Entre els homes, el 85,5% (124) van ser homes gais, bixesuals i altres homes amb relacions sexuals amb homes (GBHSH), el 12,4% (18) homes amb relacions sexuals amb dones (HSD), el 2,1% (3) persones que s'injecten drogues (PID), en 5 casos es desconeixia la via de transmissió. Entre les dones, el 100% (19) van ser dones amb relacions amb homes (DSH). (Figura 7).

Figura 7. Nous diagnòstics de VIH segons transmissió segons sexe. Barcelona, 2021

En els homes entre 15 i 69 anys la transmissió més probable va ser les relacions sexuals amb homes. A les figures 8 i 9 es mostra la distribució per edat segons el tipus de transmissió.

Figura 8. Nous diagnòstics de VIH segons edat i transmissió per a homes. Barcelona, 2021

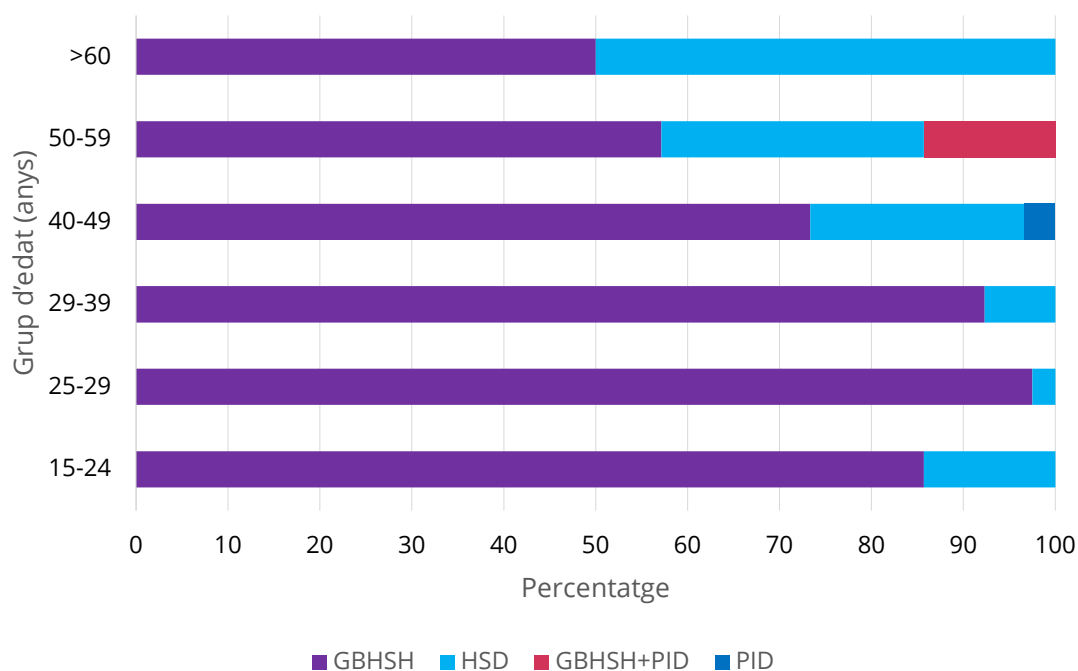
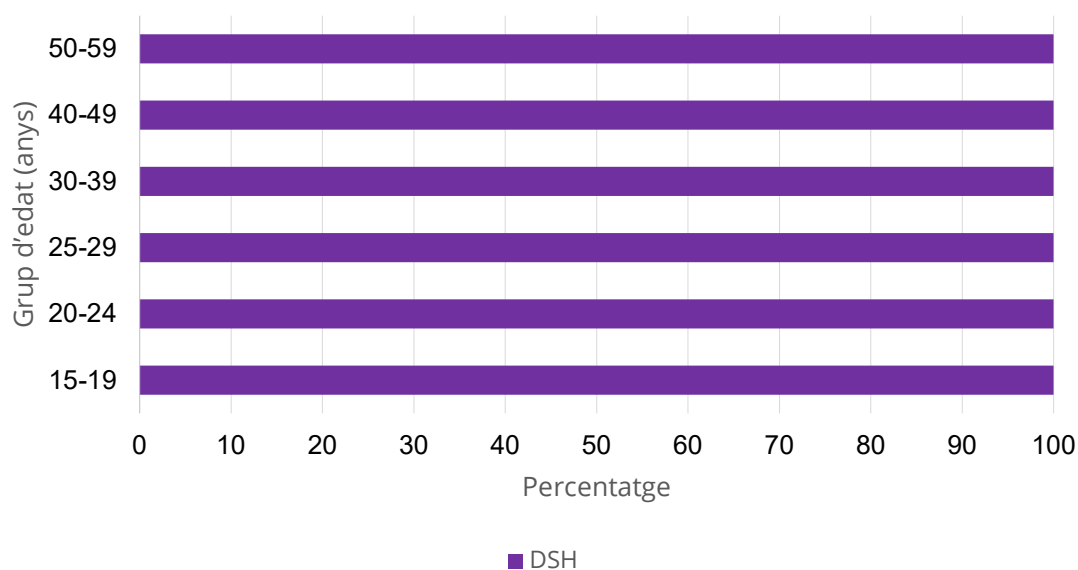
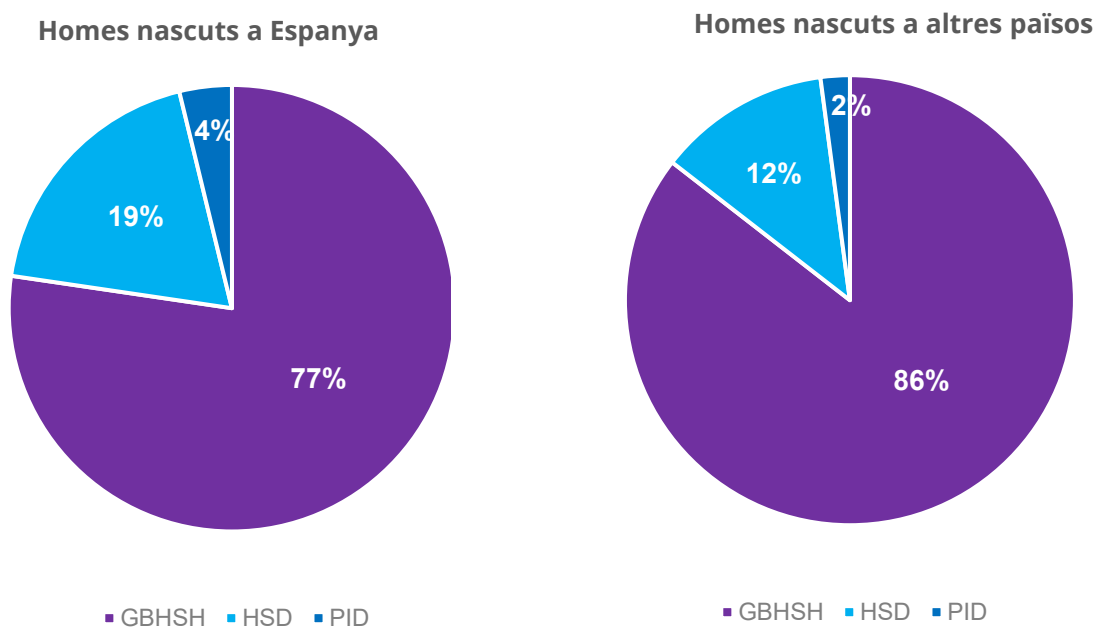

Figura 9. Nous diagnòstics de VIH segons edat i transmissió per a dones. Barcelona, 2021

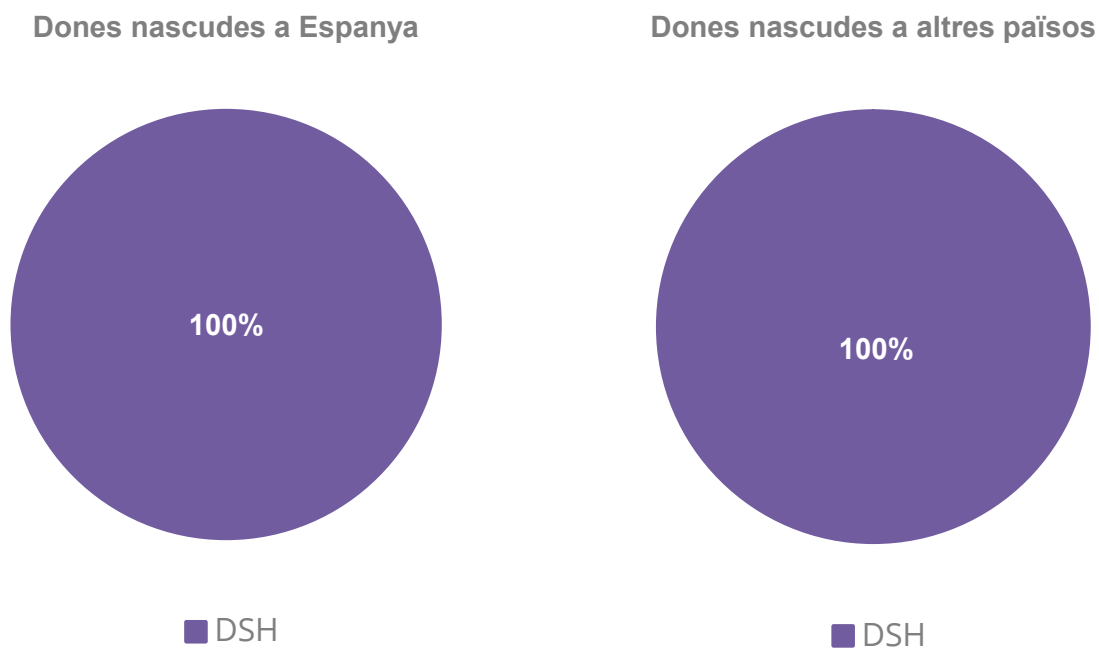
En comparar la transmissió segons el lloc de naixement, no s'observen diferències rellevants entre homes nascuts a Espanya i a altres països (figura 10).

Figura 10. Nous diagnòstics de VIH segons regió de naixement i transmissió per a homes. Barcelona, 2021

Tampoc es van observar diferències en la via de transmissió entre les dones autòctones i les nascudes fora (figura 11).

Figura 11. Nous diagnòstics de VIH segons regió de naixement i transmissió per a dones. Barcelona, 2021

Lloc de residència

Els districtes amb les taxes més altes de la ciutat continuen sent Ciutat Vella, L'Eixample i Sant Andreu amb 22,9, 20,8 i 11,3 casos per 100.000 habitants, respectivament (figura 12a). No obstant això, la taxa més alta en els homes s'observa en els residents a l'Eixample, mentre que Ciutat Vella presenta la taxa més elevada entre les dones (figura 12b).

Figura 12a. Persones diagnosticats de VIH per 100.000 habitants segons districte de residència. Barcelona, 2021

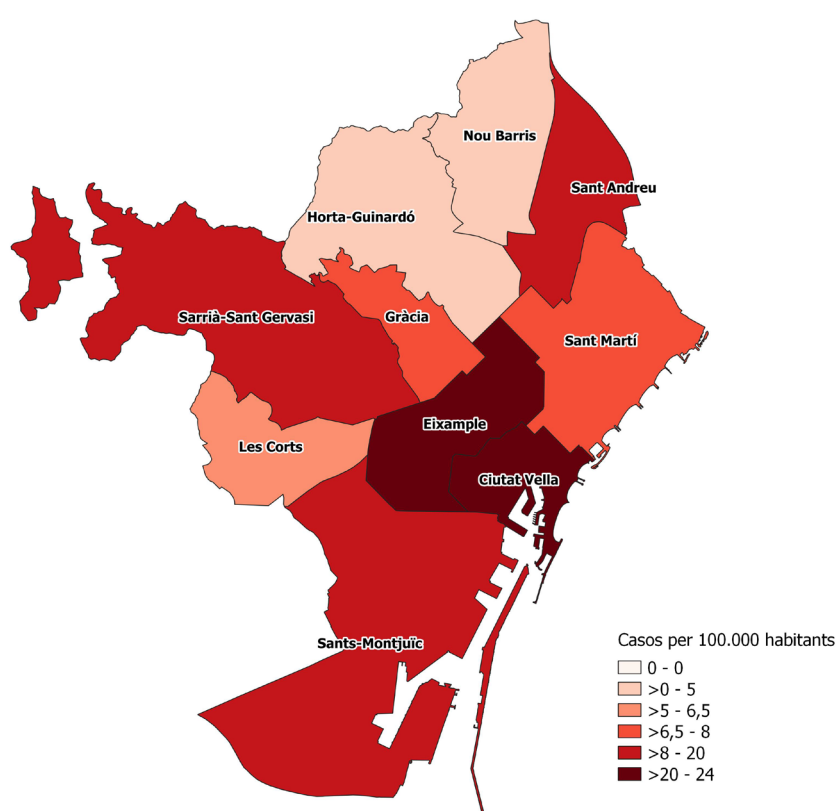
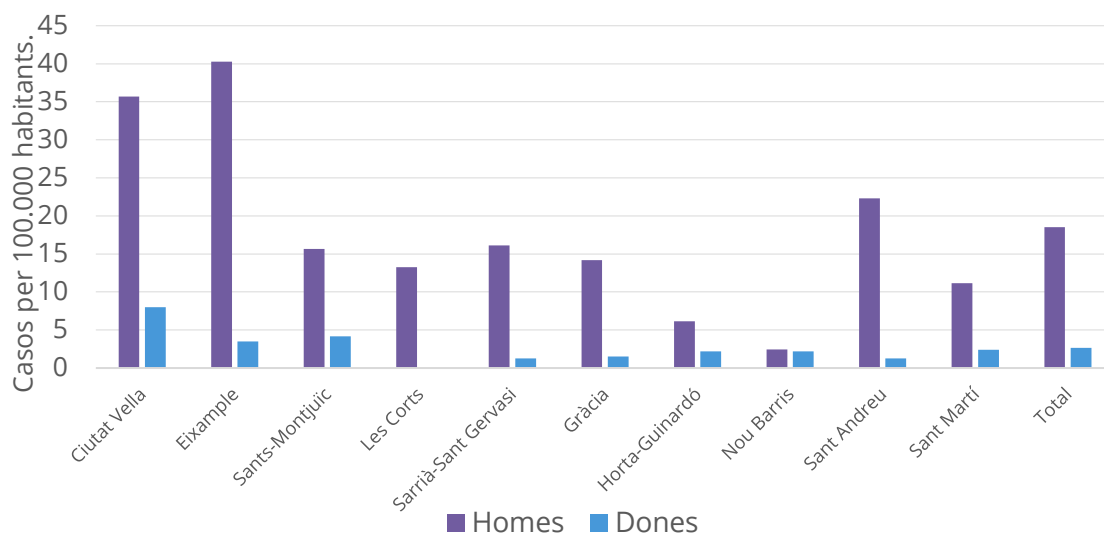
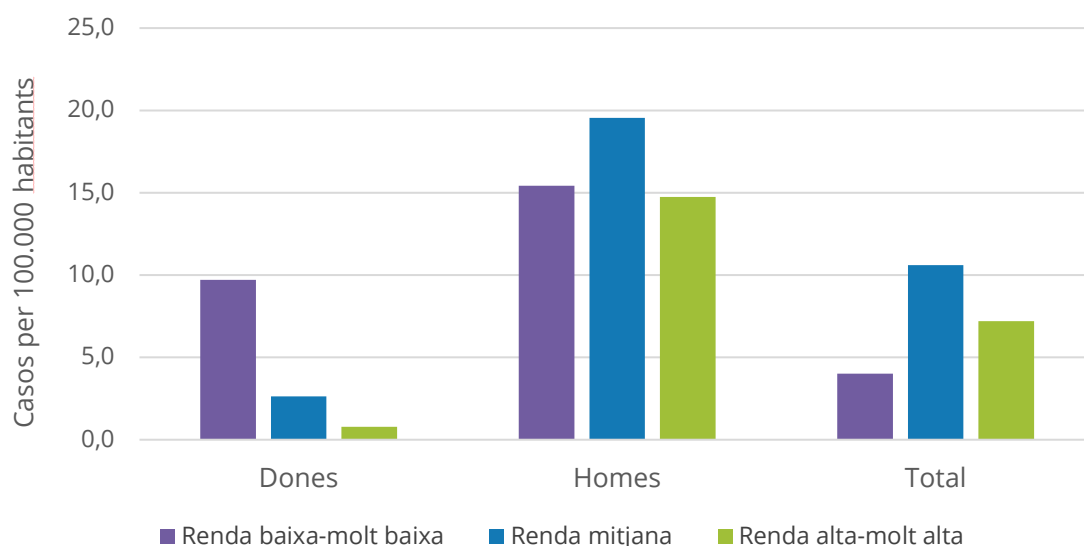

Figura 12b. Nombre de persones diagnosticats de VIH per 100.000 habitants segons districte de residència segons sexe . Barcelona, 2021

La figura 13 mostra la distribució dels barris de residència agrupats per l'índex de la renda familiar disponible (IRFD). En els homes, la taxa més elevada de nous diagnòstics de VIH es correspon als barris amb rendes elevades seguit dels barris de renda baixa, mentre que en les dones la taxa més elevada es correspon als barris amb rendes més baixes.

Figura 13. Nous diagnòstics de VIH segons renda del barri de residència i sexe. Barcelona, 2021

Nota: la renda es valora amb l'IRDF (índex de renda familiar disponible). Renda de les llars a Barcelona. Distribució per districtes, barris i seccions censals (2019). Oficina Municipal de dades.

Retard diagnòstic

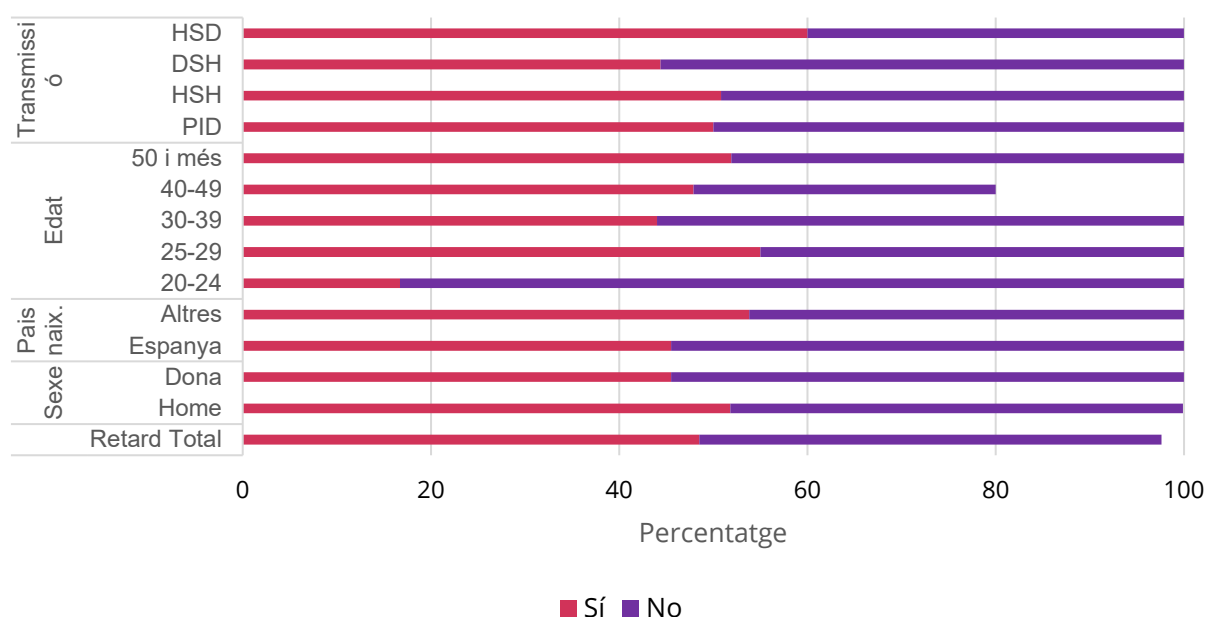
El retard en el diagnòstic de la infecció pel VIH (RD) s'associa a un augment de la morbiditat i mortalitat pel VIH, a un augment del risc de transmissió i a un increment dels costos de l'assistència sanitària. Disminuir el RD és un objectiu principal del pla d'acció enfront al VIH a Catalunya per tal de reduir la transmissió de la infecció.

Dels 169 casos de VIH diagnosticats el 2021, el 43,8% (74) tenien menys de 350 CD4 i 8 (4,7%) van presentar SIDA en els tres primers mesos després del diagnòstic de VIH. Això suposa un RD global del 48,5%. En les dones, el RD va ser del 43,5% (10) i en els homes del 49,3% (72). El RD va ser més freqüent en les persones entre els 25 i 29 anys i en les majors de 50 amb un 55,0% i 51,9%, respectivament (figura 14).

Valorant la via de transmissió, el RD va ser més freqüent en homes heterossexuals (60%) i i les dones que tenen sexe amb homes van ser el col·lectiu amb menor RD amb el 44,4%.

Estudiant el lloc de naixement, el RD en les persones nascudes a l'estranger va ser del 53,8%, mentre que en les autòctones va ser de 45,5% (figura 14).

Figura 14. Retard diagnòstic del VIH segons sexe, edat, lloc de naixement i transmissió. Barcelona, 2021

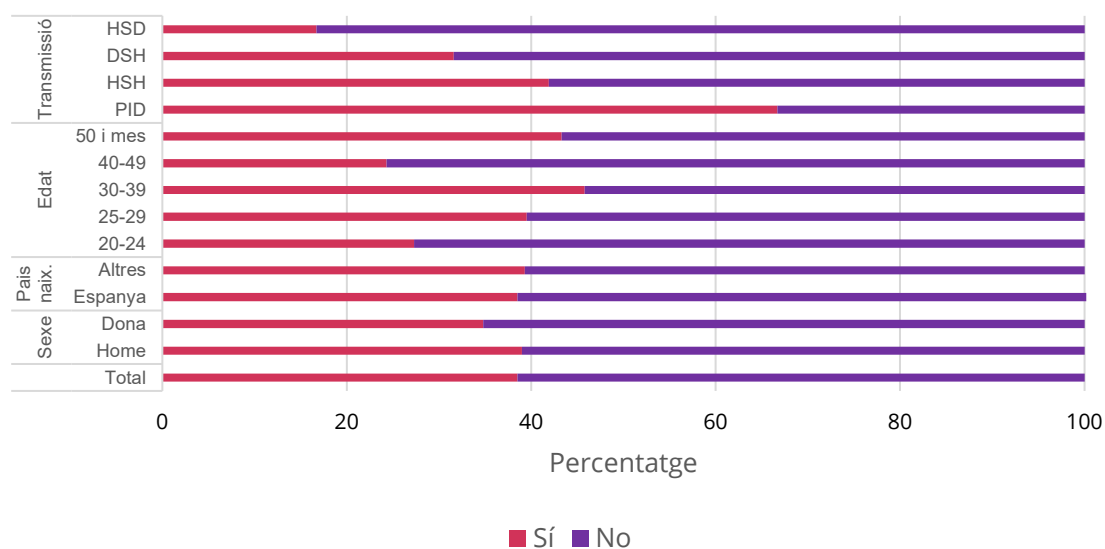

Estudi de contactes

L'estudi de contactes (EC) constitueix una de les principals activitats de vigilància epidemiològica i és una part essencial de la prevenció i control de les malalties transmissibles. L'objectiu principal és facilitar el diagnòstic precoç i el tractament oportú per tal de prevenir la reinfecció, reduir la transmissió, ajudar a la identificació i control dels brots epidèmics. També, permet implementar les mesures de prevenció adequades per tal d'evitar casos secundaris entre els contactes. A més té un component ètic, ja que ajuda als individus exposats a exercir el dret a conèixer la seva situació de risc⁷.

L'any 2021, l'EC es va iniciar en el 38,5% de les persones amb un nou diagnòstic d'infecció pel VIH (39% dels homes i 34,8% de les dones). L'EC es va realitzar amb una freqüència similar entre els nascuts a Espanya i els nascuts a altres països (38,5% i 39,3% respectivament). Cal destacar que l'EC en les persones entre els 20-24 anys i entre els 40-49 anys l'EC es va realitzar en menys del 30% dels casos (figura 15).

Figura 15. Realització de l'estudi de contactes sexuals dels nous diagnòstics de VIH.
Barcelona, 2021

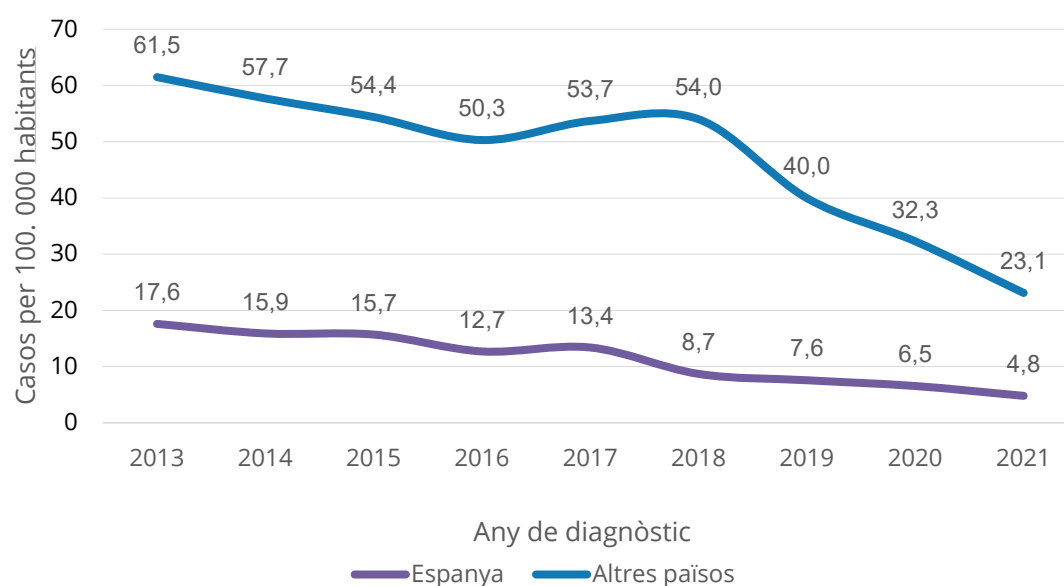

Tendència

Entre l'any 2013 i el 2021 es van detectar 2.947 persones diagnosticades de VIH, observant-se una reducció del 61,7% en comparar les taxes d'incidència de l'any 2013 i 2021. Aquesta tendència al descens es va interrompre l'any 2017, on es va apreciar un increment del 7,5% respecte el 2016. A partir de l'any 2018, es va tornar a reprendre la tendència al descens que es manté des d'aleshores.

La figura 16 mostra la evolució de les taxes d'incidència dels nous diagnòstics de VIH segons el lloc de naixement. Destaca l'important descens que s'observa en la taxa de VIH en persones nascudes a l'estranger en els darrers tres anys, passant de 54,0 casos per 100.000 habitants el 2018 a 23,1 casos per 100.000 habitants el 2021.

Figura 16. Nous diagnòstics de VIH per 100.000 habitants segons lloc de naixement i sexe. Barcelona, 2013-2021

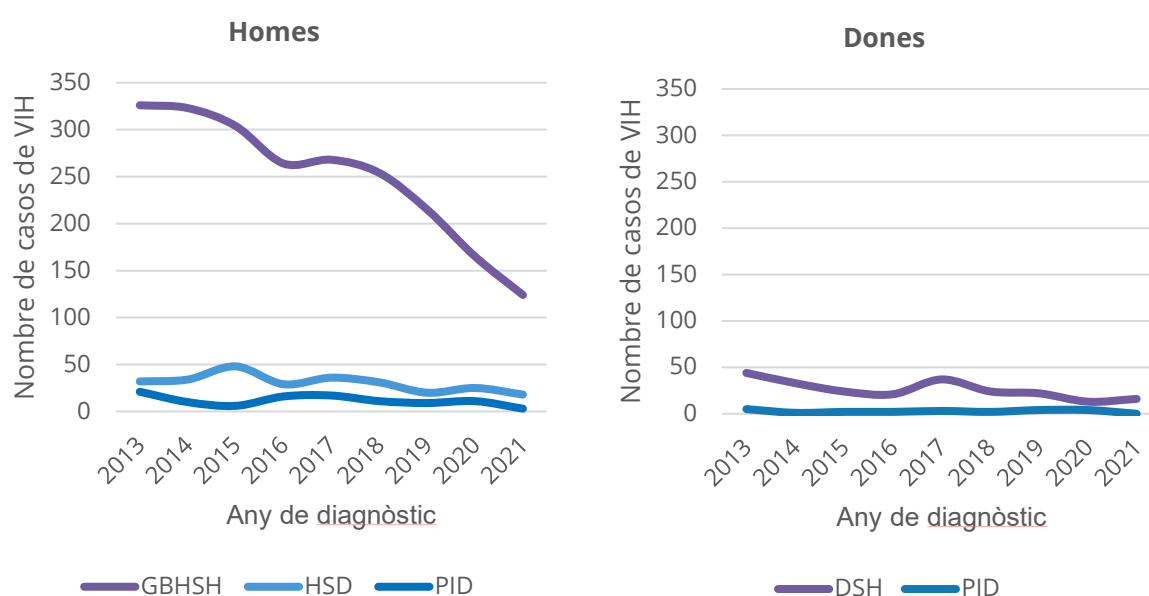

Durant aquest període, les taxes més elevades van correspondre a homes nascuts a l'estranger, observant-se un descens de la tendència interromput el 2017 i 2018. Així, la taxa va passar de 95,2 casos per 100.000 habitants l'any 2016 a 102,7 casos per 100.000 habitants el 2018 i des de llavors es torna a observar la tendència al descens. En els homes autòctons s'observa, també, una tendència descendent però no tan pronunciada. Mentre que en les dones autòctones la tendència és estable i en els últims anys es situa al voltant d'un cas per 100.000 hab. (0,7 casos el 2021). En les dones nascudes a l'estranger les taxes són més altes (7,7 casos per 100.000 hab.), observant-se un increment del 54,0% entre el 2020 i 2021 (figura 5).

Pel que fa a la transmissió, s'observa una reducció de la incidència en totes les vies de transmissió entre 2020 i 2021, amb excepció de les dones que tenen sexe amb homes, que el 2020 van ser 13 i 16, l'any 2021. No hi ha hagut cap cas de VIH en dones PID (que el 2020 van ser 4).

En els homes heterosexuais, hi ha hagut una reducció en el nombre de casos del 10% respecte el 2019, mentre que en els GBHSH hi ha hagut una reducció del 42,6%. En les DSH s'ha observat un descens del 92,3% en comparar l'any 2019 i 2021 (Figura 17).

Figura 17. Nous diagnòstics de VIH segons via de transmissió segons sexe. Barcelona, 2013-2021

La proporció de RD s'ha mantingut estable fins el 2018, any en el que es va constatar un augment del 11,0% respecte l'any 2013. El 2019 i 2020 es produeix un descens i es torna als nivells de anys previs. El 2021 es produeix un nou augment del 15,9% respecte l'any 2020 (figura 18).

Per altra banda, en aquests dos últims anys s'ha observat un descens en el recompte de limfòcits T CD4 al moment del . Així, se observa que la mediana de CD4 al diagnòstic l'any 2021 presenta el valor més baix de tota la serie i reflecteix el retard en el diagnòstic d'aquests últims anys (figura 19)

Figura 18. Proporció de nous diagnòstics de VIH amb retard diagnòstic. Barcelona, 2013-2021

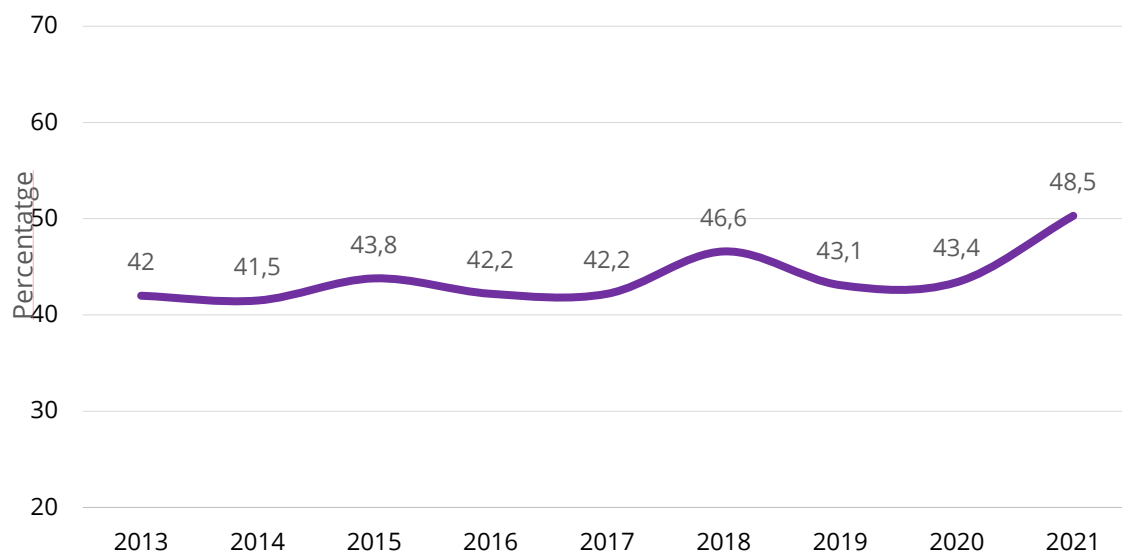
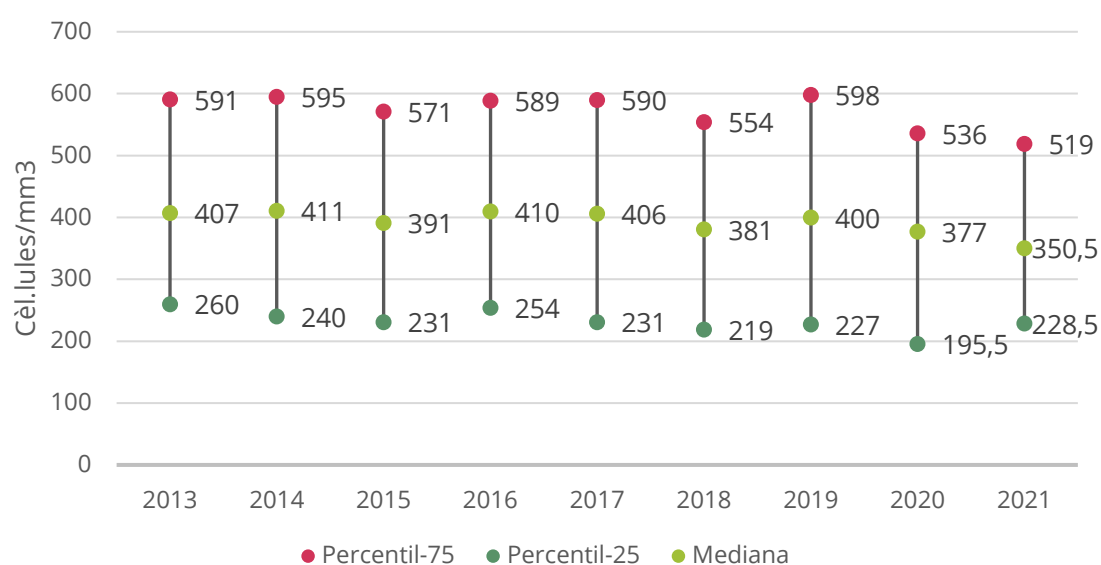

Figura 19. Mediana del recompte de limfòcits T CD4+ i dels casos de VIH. Barcelona, 2013-2021

La taula 1 recull un resum dels principals indicadors de la vigilància epidemiològica de la infecció pel VIH i la seva tendència durant el període 2013-2021.

Taula 1. Tendència dels nous diagnòstics d'infecció pel VIH. Barcelona, 2013-2021.

VIH	2013	Tendència	2021	Variació (%)
Total	441		169	-61,7
Sexe				
Homes	391		146	-62,7
Dones	50		23	-54,0
Lloc de naixement i sexe				
Espanya homes	201		53	-73,6
Estranger homes	190		93	-51,1
Espanya dones	20		4	-80,0
Estranger dones	30		19	-36,7
Via de transmissió				
Homes sexe amb homes	215		124	-42,3
Homes sexe amb dones	32		18	-43,8
Homes que s'injecten drogues	21		1	-95,2
Dones sexe amb homes	44		19	-56,8
Dones que s'injecten drogues	5		1	-80,0
Edat (anys)				
15-19	7		1	-85,7
20-29	120		54	-55,0
30-39	190		59	-68,9
40-49	79		37	-53,2
50-59	34		15	-55,9
60-69	10		3	-70,0
més 70	1		0	-100,0
Retard en el diagnòstic (%)	42,0		48,5	15,5
Retard en homes	41,1		49,3	20,0

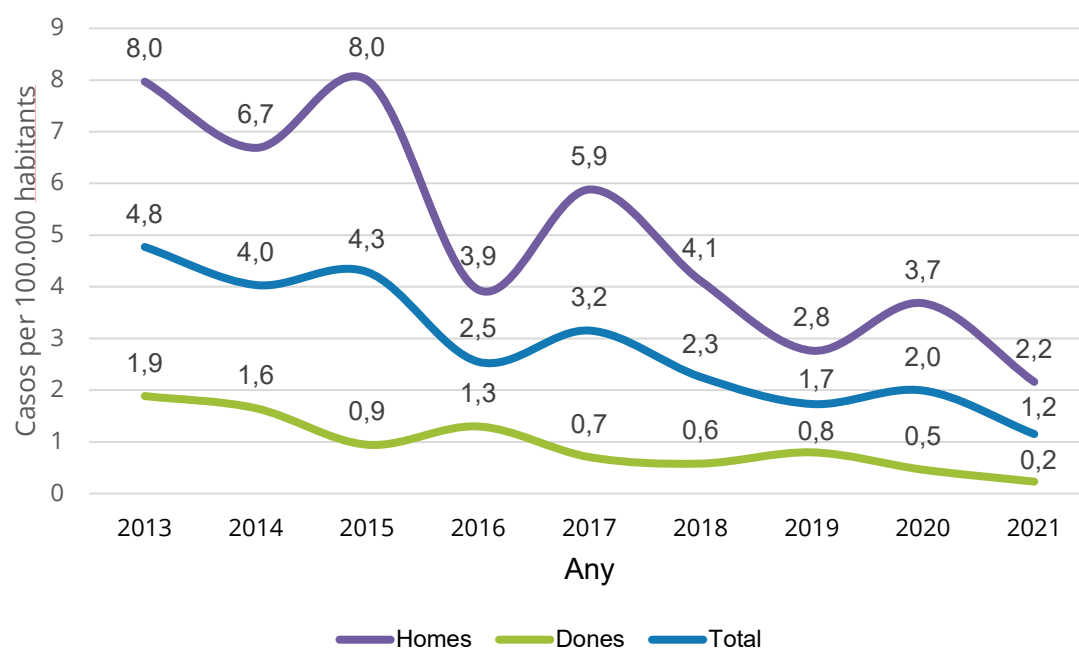
Retard en dones	48,9		43,5	-11,0
Estudi Contactes (%)	41,5		38,5	-7,2
Estudi de contactes en homes	42,5		39,0	-8,2
Estudi de contactes en dones	34,0		34,8	2,4

Sida

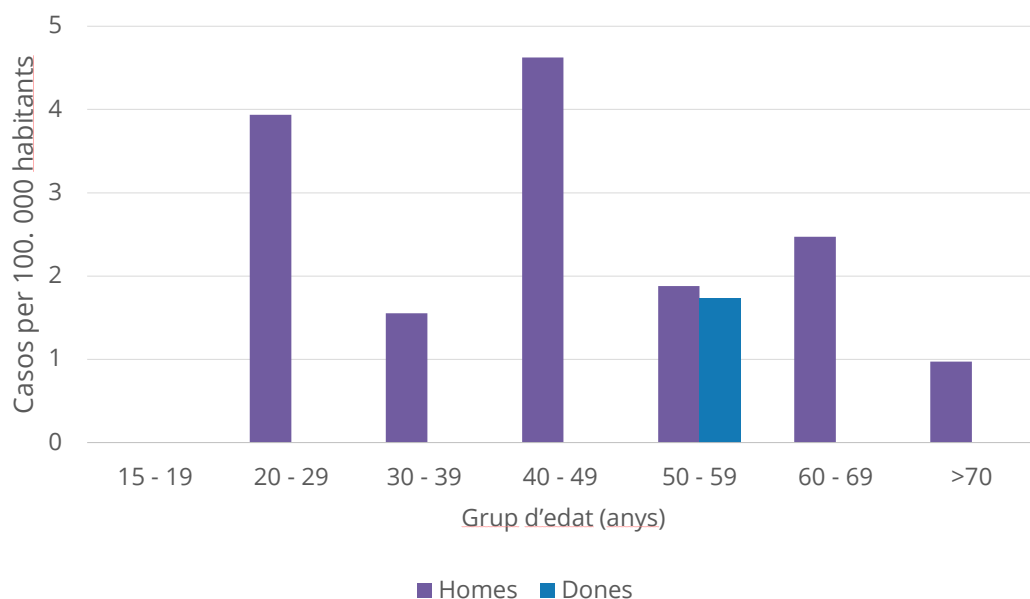
Nous casos de SIDA

L'any 2021 s'han detectat 19 casos de SIDA en persones residents a Barcelona, que representa una taxa de 1,2 casos per 100.000 habitants i un descens del 40,0% respecte el 2020. La taxa per a homes i dones va ser de 2,2 i 0,2 casos per 100.000 habitants, respectivament, i la raó home/dona de 11,0 (figura 20).

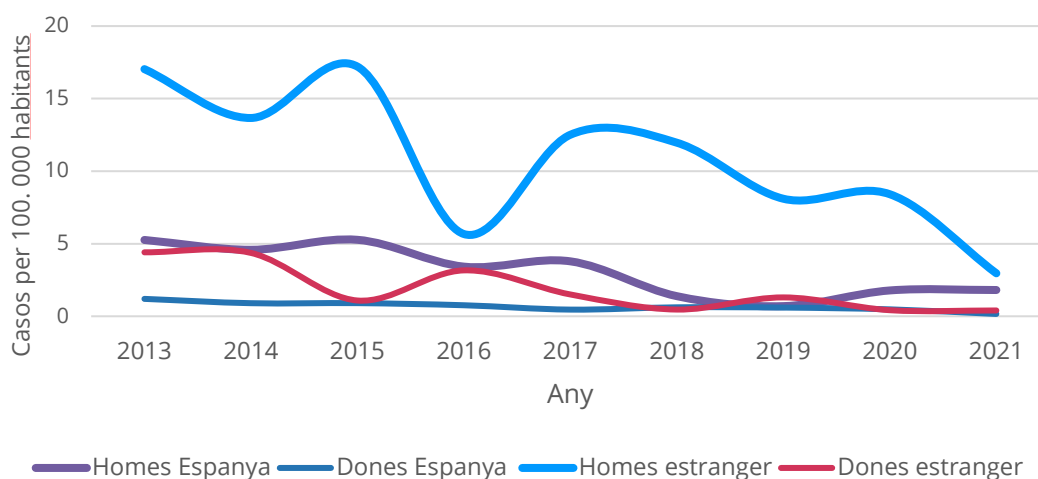
Figura 20. Casos de SIDA per 100.000 hab. segons sexe. Barcelona, 2013-2021

El 70,6% (12) dels casos eren homes entre els 23 i els 49 anys (media de 45,3 anys). Les dones tenien 50 i 58 anys. La figura 21 mostra les taxes segons grups d'edat i sexe.

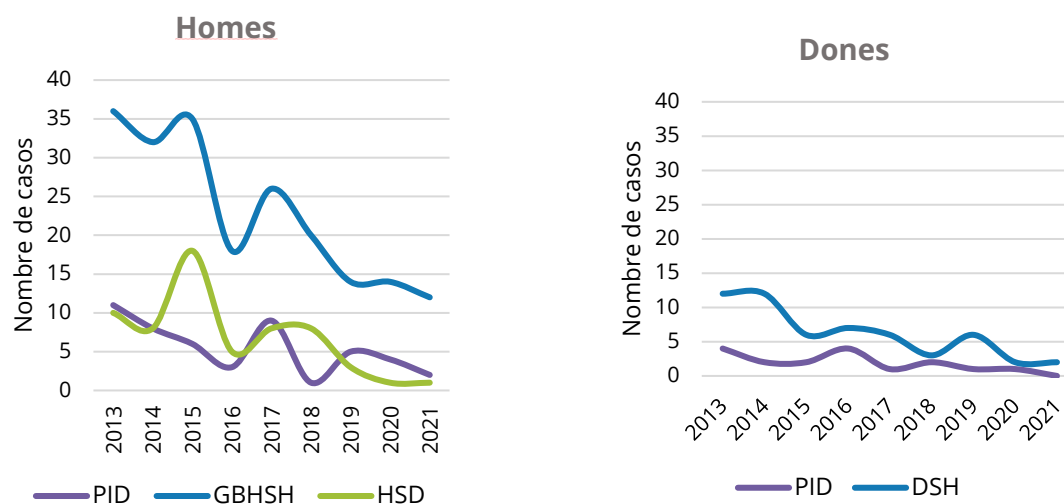
Figura 21. Casos de SIDA per 100.000 hab. segons edat i sexe. Barcelona, 2021

Una de les dones i 7 homes (41,2%) van néixer a l'estranger. La figura 22 mostra la incidència anual de la SIDA segons sexe i lloc de naixement. En aquest últim any, el 36,8% d'aquestes persones estrangeres procedia de Llatinoamèrica i el 5,3% d'Àfrica.

Figura 22. Casos de SIDA per 100.000 hab. segons lloc de naixement i sexe. Barcelona, 2013-2021

En el 70,6% dels homes la via de transmissió va ser les relacions sexuals entre homes (12 casos). En les dones, les relacions sexuals amb homes van representar el 100,0% (2 casos) (figura 23).

Figura 23. Casos de SIDA segons via de transmissió segons sexe. Barcelona, 2013-2021

Els districtes amb les taxes més elevades van ser Sant Andreu i Ciutat Vella (2,0 i 1,8 casos per 100.000, respectivament) (figura 24a). La figura 24b mostra la distribució de les taxes per a homes i dones segons el districte de residència.

Figura 24a. Casos de SIDA per 100.000 habitants segons districte de residència. Barcelona, 2021.

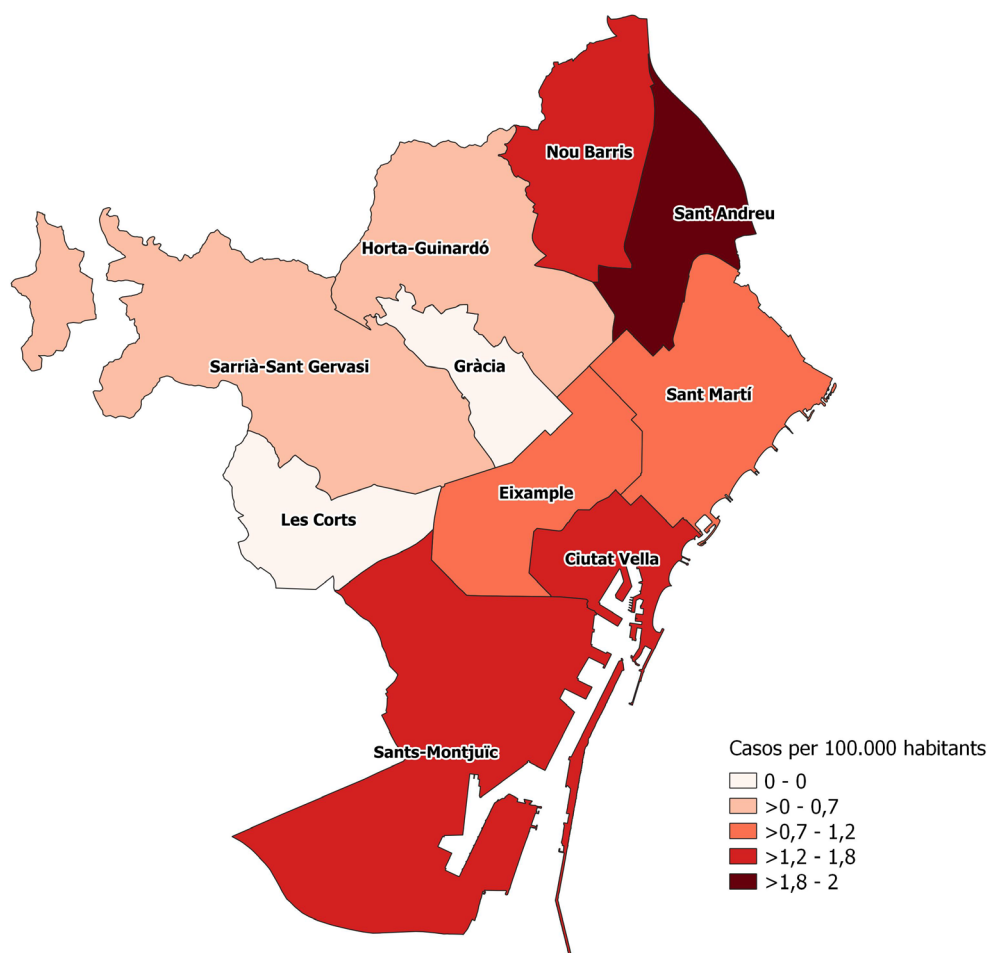
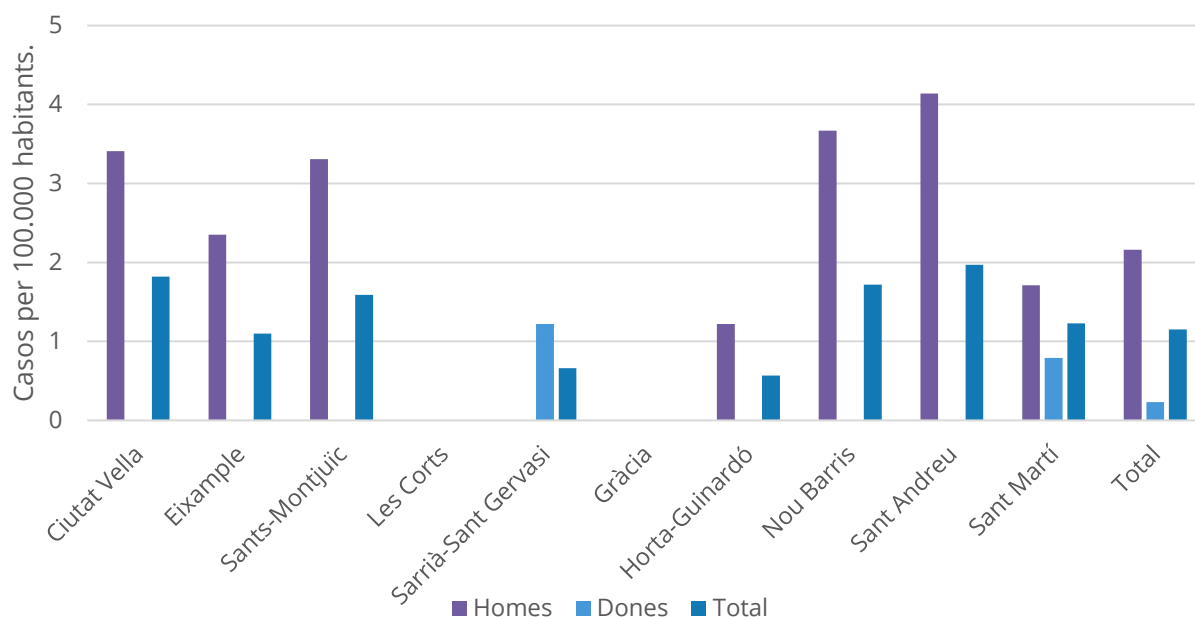
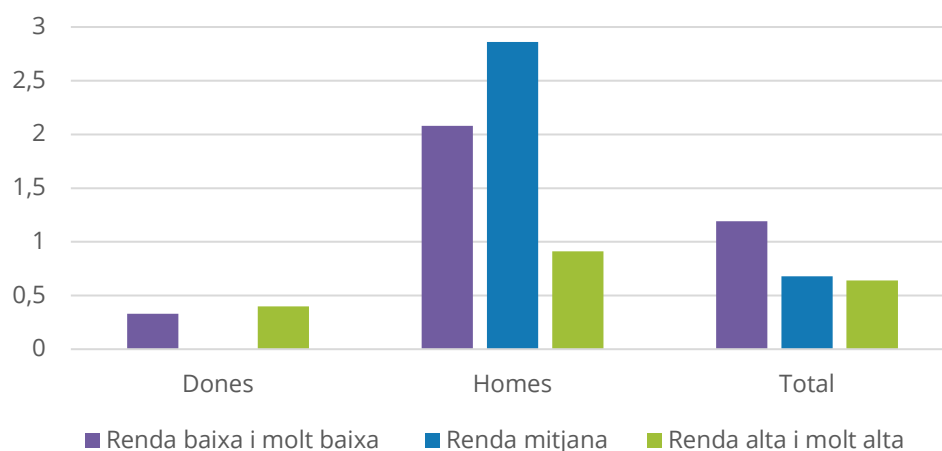

Figura 24b. Casos de SIDA per 100.000 habitants segons districte de residència segons sexe . Barcelona, 2021

La figura 25 mostra la distribució de les taxes de SIDA dels barris segons l'índex de la renda familiar disponible (IRFD). En els homes, la taxa més elevada es corresponia als barris amb les rendes més elevades, mentre que en les dones s'observa el patró oposat; la taxa més elevada s'observa en els barri amb rendes més baixes.

Figura 25. Casos de SIDA segons renda del barri de residència segons sexe. Barcelona, 2021

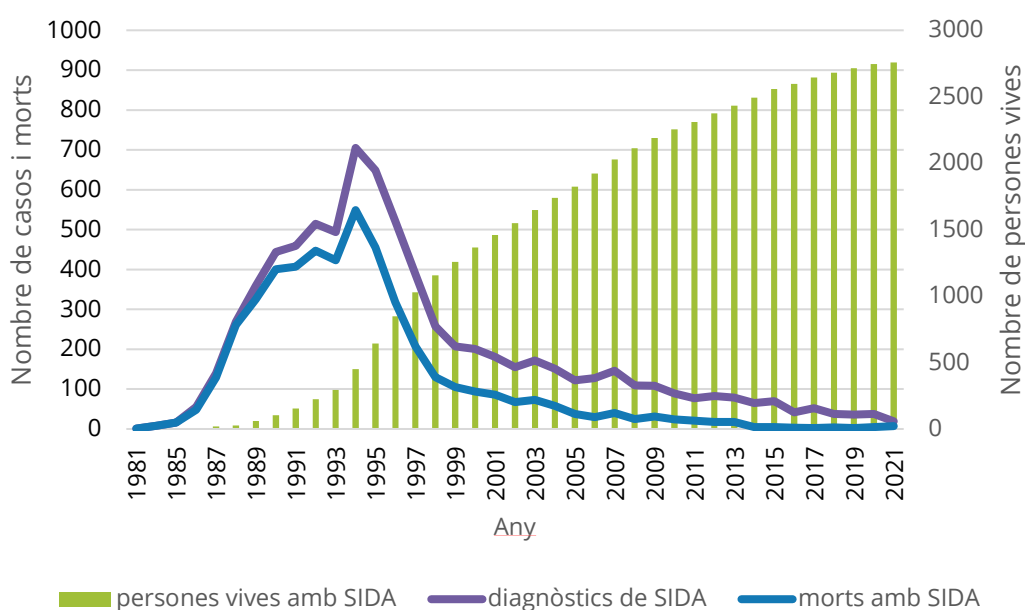
Les malalties indicatives de SIDA més freqüents l'any 2021 van ser la pneumònia per *P. jirovecii* (31,81%), la tuberculosi (22,72%), i la candidiasi esofàgica amb (6,06) (figura 27).

L'estudi de contactes constava com realitzat en el 10,5% dels casos (5,9% dels homes i 50% de les dones).

Tendència

Des del diagnòstic del primer cas de SIDA l'any 1981 s'han detectat un total de 7.632 persones amb SIDA residents a Barcelona. Durant aquests anys es poden diferenciar dos períodes ben definits: el primer, caracteritzat per un increment progressiu de la incidència, i el segon, a partir de la introducció del tractament antiretroviral de gran activitat l'any 1996, marcat pel declivi constant tant en el nombre de casos com en les morts per SIDA (figura 26).

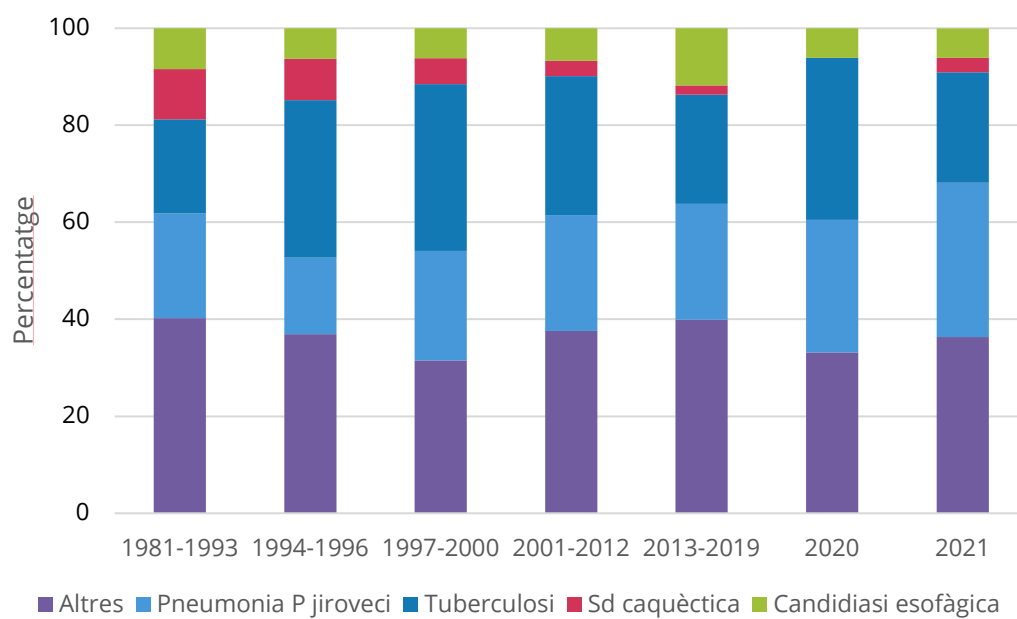
Figura 26. Nombre de persones diagnosticades i mortes amb SIDA. Persones que viuen amb SIDA. Barcelona, 1981-2021

Des de l'any 2013 s'observa un descens progressiu en el nombre de casos de SIDA en PID i en GBHSH. Durant aquest període no s'ha detectat cap cas de transmissió materno-infantil (taula 3).

En relació a les malalties indicatives de SIDA, predominen la pneumònia per *Pneumocystis jirovecii* i la tuberculosi (figura 27).

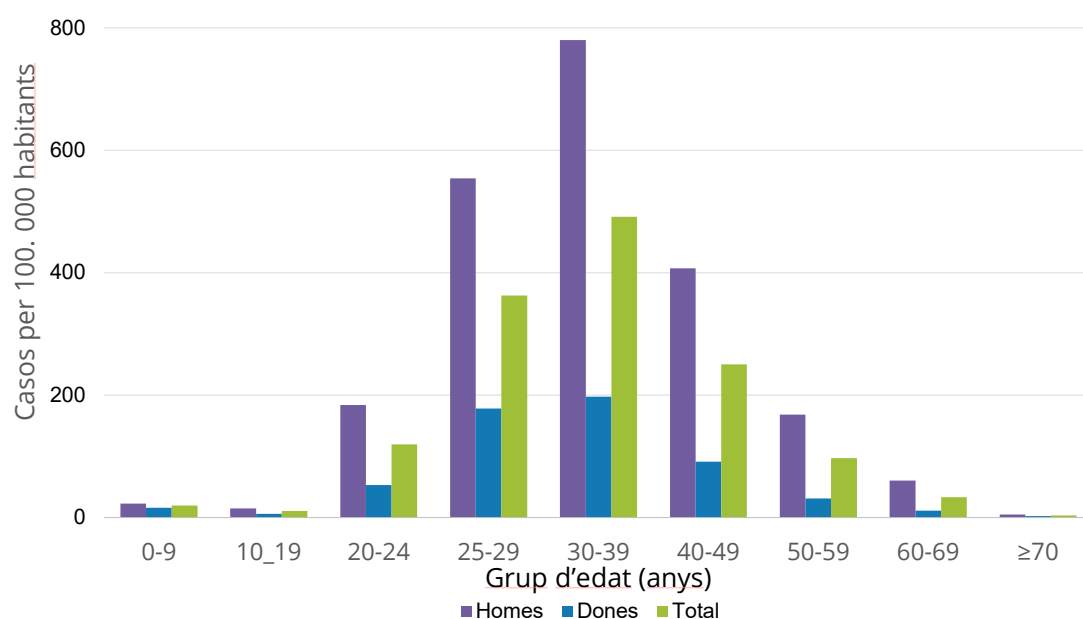
Figura 27. Malaltia indicativa de SIDA. Barcelona, 1981-2021

Persones que viuen amb SIDA

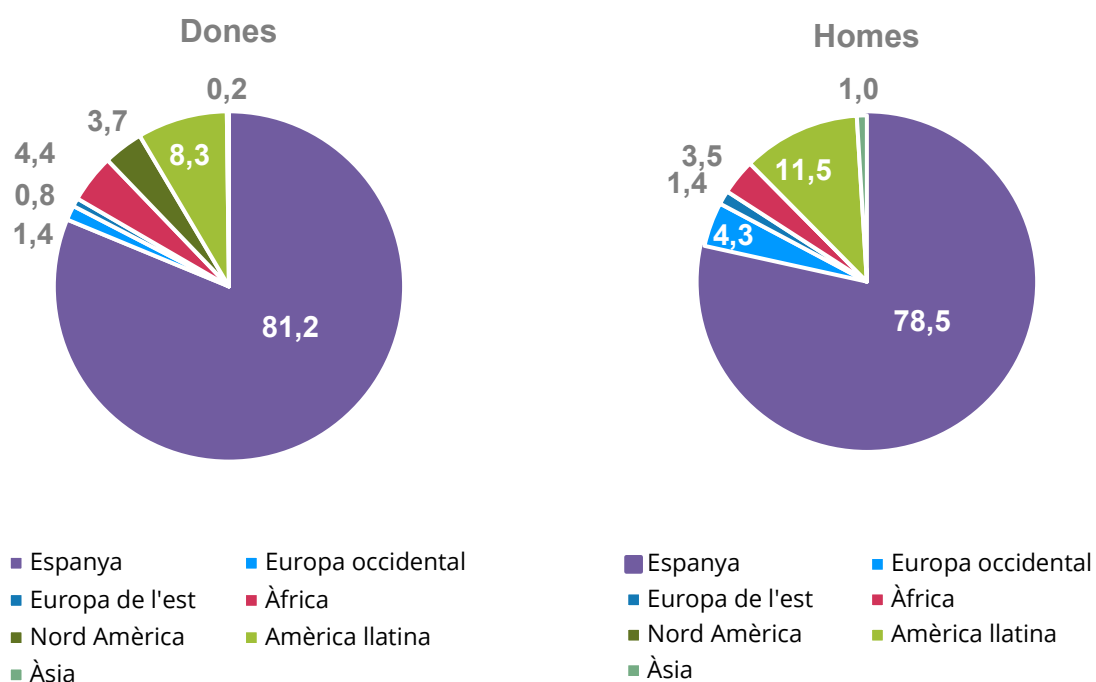
L'any 2021 a Barcelona vivien 2.759 persones amb SIDA (figura 26). D'aquestes el 79,6% (2.197) van ser homes. La mediana d'edat al diagnòstic va ser 35,5 anys entre els 0,1 i els 79 anys. La figura 28 mostra el nombre de persones per 100.000 habitants que viuen amb SIDA segons grup d'edat i el sexe.

Figura 28. Persones que viuen amb SIDA per 100.000 hab. segons grup d'edat i sexe. Barcelona, 2021

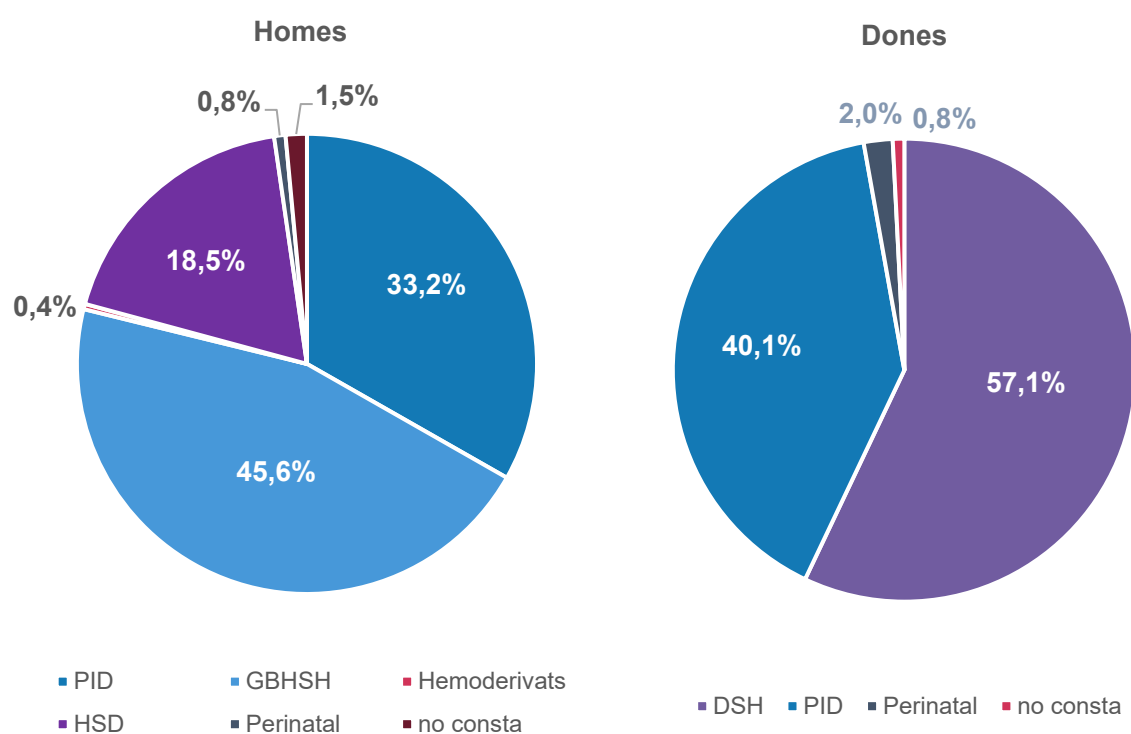
Entre els homes el 78,5% van néixer a Espanya i entre les dones 81,2% (figura 29).

Figura 29. Percentatge de persones que viuen amb SIDA segons el lloc de naixement. Barcelona, 2021

En el 56,7% de les dones la transmissió més probable van ser les relacions sexuals amb homes i en el 43,8% dels homes les relacions sexuals amb homes (figura 30).

Figura 30. Persones que viuen amb SIDA segons via de transmissió. Barcelona, 2021

La taula 2 recull un resum dels principals indicadors de la vigilància epidemiològica de la SIDA i la seva tendència durant el període 2013-2021.

Taula 2. Tendència de la SIDA. Barcelona, 2013-2021.

SIDA	2013	Tendència	2021	Variació (%)
Total	77		19	-75,3
Sexe				
Homes	61		17	-72,1
Dones	16		2	-87,5
Lloc de naixement i sexe				
Espanya homes	31		10	-67,7
Estranger homes	30		7	-76,7
Espanya dones	8		1	-87,5
Estranger dones	8		1	-87,5
Via de transmissió				
Homes sexe amb homes	37		12	-67,6
Homes sexe amb dones	10		1	-90,0
Homes que s'injecten drogues	11		2	-81,8
Dones sexe amb homes	12		2	-83,3
Dones que s'injecten drogues	4		0	-100,0
Edat (anys)				
15-19	0		0	
20-29	6		4	-33,3
30-39	23		3	-87,0
40-49	29		6	-79,3
50-59	12		4	-66,7
60-69	7		2	-71,4
més 70	0		1	
Estudi Contactes (%)	48		2,5	-94,8
Estudi de contactes en homes	45,9		41,1	-10,5
Estudi de contactes en dones	56,3		0	-100,0

Conclusions i recomanacions

- **L'any 2021, continua la tendència al descens dels nous diagnòstics de VIH** iniciada l'any 2013. Aquest any es van detectar 169 persones diagnosticades de VIH, el que representa una taxa de 10,2 casos per 100.000 habitants i un descens del 26,6% respecte l'any 2020.
- **La infecció pel VIH continua sent més freqüent entre els homes** (86,4%), amb una raó home/dona de 6,8. El 67,5% de les persones diagnosticades el 2021 tenien entre 20 i 39 anys.
- **La via sexual va ser la forma de transmissió més freqüent.** Els homes gais, bisexuals i altres homes que tenen sexe amb homes van representar el 86% dels casos entre els homes. Les relacions sexuals amb homes va ser la transmissió més freqüent entre les dones (100% dels casos).
- **Les persones nascudes a l'estranger van suposar una part** rellevant dels nous diagnòstics de VIH i van representar el 63,7% i el 82,6% dels casos en els homes i les dones, respectivament.
- **L'estudi de contactes en les parelles sexuals es va iniciar en el 38,5% dels persones diagnosticades amb VIH** (en el 39% dels homes i 34,8% de les dones). Aquesta intervenció s'hauria de realitzar en tots els casos, tant en les persones recentment diagnosticades de VIH com en les persones diagnosticades de SIDA.

- Hem de destacar que quasi **la meitat (48,5%) dels nous diagnòstics de VIH es van fer amb retard**. Aquest valor continua indicant la necessitat d'augmentar els esforços per promoure la prevenció combinada i el diagnòstic precoç del VIH i altres infeccions de transmissió sexual.

Referències

1. Decret 203/2015, de 15 de setembre, pel qual es crea la Xarxa de Vigilància Epidemiològica i es regulen els sistemes de notificació de malalties de declaració obligatòria i brots epidèmics. Disponible a:
https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&mode=single&documentId=702922&language=ca_ES
2. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. Definició de cas de les malalties de declaració obligatòria. Disponible a:
http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/_Professionals/Vigilancia_epidemiologica/documents/arxius/spdefimdo.pdf
3. Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona. Anuaris Estadístics de Barcelona. Disponibles a:
<https://www.bcn.cat/estadistica/catala/index.htm>
4. Ajuntament de Barcelona. Oficina Municipal de Dades (2022). Distribució territorial de la renda familiar disponible per càpita a Barcelona. Disponible a:
https://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/sites/default/files/LA%20RENTA%20DE%20LES%20LLARS_2019.pdf
5. UNAIDS DATA 2019. Programme on HIV/AIDS. En:
https://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/2019-UNAIDS-data_en.pdf
6. Antinori A, et al. Late presentation of HIV infection: a consensus definition. HIV Med 2011;12:61–64.
7. Grup de Treball per a l'Elaboració del Protocol per a l'Estudi dels Contactes de les Persones Diagnosticades d'ITS a Catalunya. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. Protocol per a l'estudi dels contactes de les persones diagnosticades d'ITS a Catalunya. Disponible a:
http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/_AZ/Infeccions_transmissio_sexual/recursos_prof/documents/protocol_ec_its.pdf

Abreviatures i acrònims

DSH	dones amb relacions sexuals amb homes
EC	estudi de contactes
HSD	homes amb relacions sexuals amb dones
GBHSH	homes gais, bisexuals i altres homes que tenen sexe amb homes
IRDF	índex de renda familiar disponible
NC	no consta
PID	persones que s'injecten drogues
RD	retard diagnòstic de la infecció pel VIH
SIDA	síndrome d'immunodeficiència adquirida
VIH	virus de la immunodeficiència humana

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

Epidemiologia

Connectem
f **t** **y** **in**

www.aspb.cat